

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Seminar SAM

De impact van duurzaamheid op de assetmanagement sector en de rol van de accountant

Amsterdam, 19 mei 2022

Programma

14.00 uur	Inloop
14.30 – 14.35	Opening door de voorzitter San Croonenberg
14.35 – 15.05	ESG/Duurzaamheid: algemeen kader en actuele ontwikkelingen door Vincent Wanders
15.05 – 15.35	Toezicht AFM waaronder ESG/duurzaamheid door Paul van der Linden en Tessa Sprokkel (AFM)
15.35 – 15.50	Pauze
15.50 – 16.35	Toezicht DNB waaronder ESG/duurzaamheid door Arjan de Ruijter en IFRD door Joris Ottow (DNB)
16.35 – 17.10	SFDR: risico management en knelpunten in de implementatie door Gerrit Jan van den Brink
17.10 – 17.30	Discussie, evaluatie en afsluiting door de voorzitter
17.30 uur	Borrel

Doelstellingen seminar

Het weergeven van belangrijke ontwikkelingen in de asset management sector en het duiden van de uitdagingen voor de in deze sector werkzame bedrijven, de toezichthouders en de accountants. Het betreft het samenstellen, het uitoefenen van toezicht op naleving van wet- en regelgeving én de controle van jaarrekeningen en andere financiële en niet-financiële informatie.

Meer specifiek gaat het om:

- Inzicht en overzicht krijgen in de impact van duurzaamheid op de sector
- Rol van de accountant in de transitie naar duurzaamheid
- Nadere duiding van de IFR/IFD richtlijn voor de sector en de accountant

Seminar NBA SAM

Drs V. Wanders RA

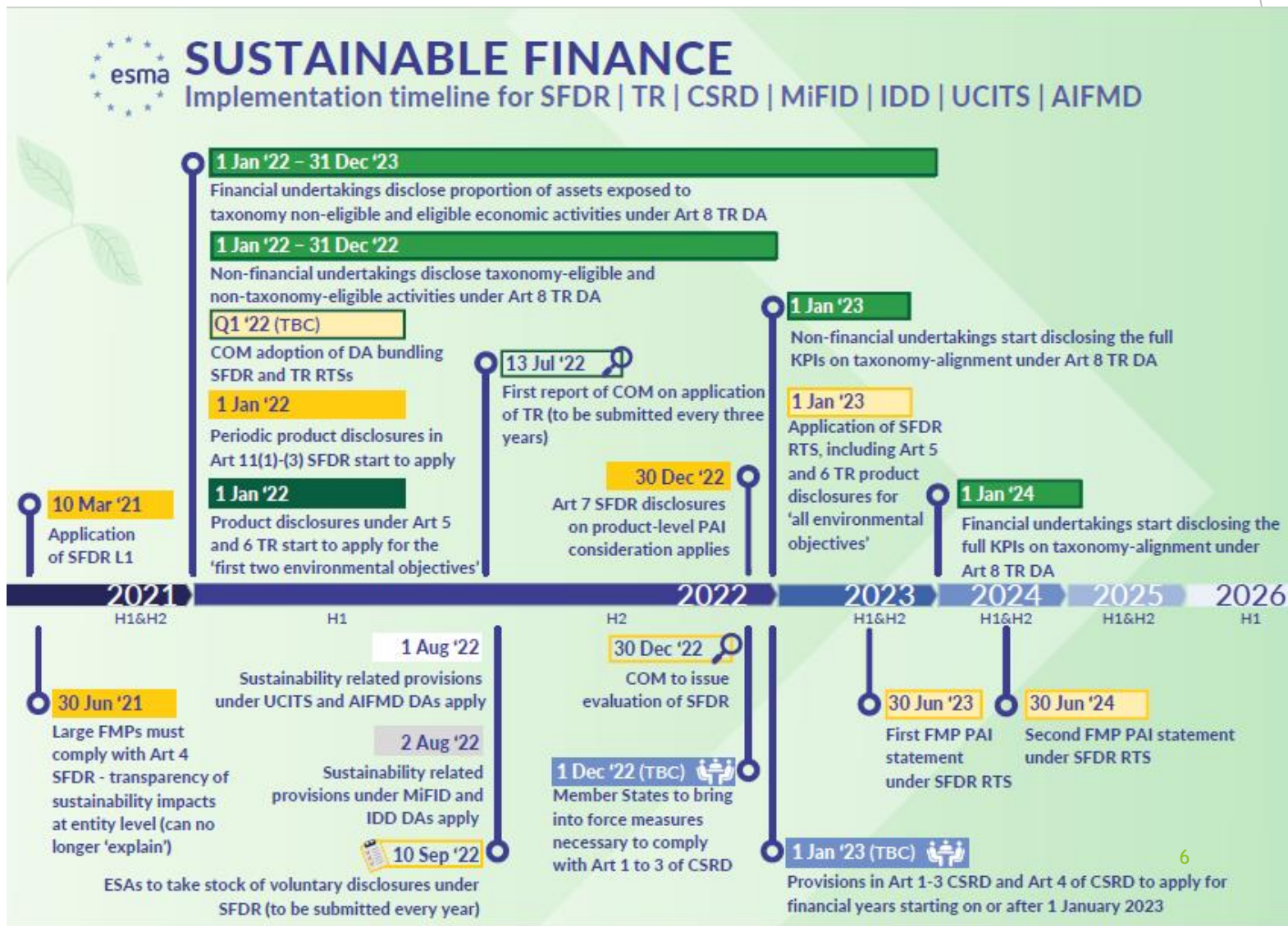
Lid Sectorcommissie Asset Management NBA

Lid Expertcommissie Sustainable Finance VNONCW

Doel CSRD/SFDR

- ▶ In de kern: kapitaal beschikbaar maken om klimaatdoelen te halen
- ▶ Vervolg op CMU programma (2015)
- ▶ Onderdeel van *Action Plan for Financing Sustainable Growth* van de Europese Commissie
- ▶ ESG wetgeving:
 - ▶ E: hoe ga je om met de aarde?
 - ▶ S: hoe ga je om met je omgeving?
 - ▶ G: hoe gedraag je je ?

Tijdslijn ESG wetgeving (versie april 2022)

Actuele ontwikkelingen

- ▶ Update ontwikkelingen CSRD/ESRS
- ▶ Aandachtspunten 'ESRS Sociaal'
- ▶ Corporate Sustainability Due Diligence Directive

- ▶ SFDR en Taxonomie in volgende presentaties

Update CSRD (1)

- ▶ Scope: waarschijnlijk steun voor graduele inwerkingtreding. Van OOB naar groot, naar middelgroot. Uitstel naar boekjaar 2024 (OOB) en 2025 (overige groot/ middelgroot)
- ▶ Council voorstander van toepassing CSRD op alle beursvennootschappen, EP is verdeeld.
- ▶ Veel (juridische) onduidelijkheid over mogelijkheden toepassing CSRD op ondernemingen met hoofdkantoor in derde landen (onder meer over naleving) - Groepsvrijstelling: Council voorstander van vrijstelling, EP niet.
- ▶ Er wordt gezocht naar een compromis en er worden verschillende scenario's besproken:
 - Enkel bepaald type dochters (bijv. OOB of bepaalde omvang) verplichten om te rapporteren
 - Enkel verplichting voor dochters in bepaalde sectoren
 - Beperkte rapportageverplichting op niveau dochter

Update CSRD (2)

- ▶ Inhoud: Council zorgen over mate van detail, EP voorstander van veel detail
- ▶ Audit: Overeenstemming tussen EP en Council over marktwerking en keuzevrijheid bij accountant. Veel ruis op de lijn
- Discussie over scheiding controle financiële informatie en duurzaamheidsinformatie (EP voor, Council tegen)

European Sustainability Reporting Standards (ESRS)

- ▶ Consultatie ESRS gestart
- ▶ Deadline consultatiereactie is 8 augustus
- ▶ 13 standaarden, meer dan 120 disclosure requirements. Ten minste negen vragen per disclosure requirement:
 - ▶ 1. Requires relevant information about the sustainability matter covered
 - ▶ 2. Requires information that is relevant for all sectors (sector-agnostic only information)
 - ▶ 3. **Can be verified/ assured**
 - ▶ 4. Meets the other objectives of the CSRD in term of quality of information
 - ▶ 5. Reaches a reasonable cost / benefit balance
 - ▶ 6. Is sufficiently consistent with relevant EU policies and other EU legislation
 - ▶ 7. Is as aligned as possible to international sustainability standards given the CSRD requirements
 - ▶ 8. Represent information that must be prioritised in first year of implementation
 - ▶ 9. Is well suited to be transformed in a **digital reporting taxonomy** that will avoid creating misunderstandings or practical complexities
- ▶ Van heel veel detail naar heel erg globaal

European Sustainability Reporting Standards (ESRS) Exposure draft

Cross-cutting Exposure Drafts

- ESRS 1 General principles
- ESRS 2 General, strategy, governance and materiality assessment

Topical standards - Environment

- ESRS E1 Climate change
- ESRS E2 Pollution
- ESRS E3 Water and marine resources
- ESRS E4 Biodiversity
- ESRS E5 Resource use and circular economy

Topical standards - Social

- ESRS S1 Own workforce
- ESRS S2 Workers in the value chain
- ESRS S3 Affected communities
- ESRS S4 Consumers & end-users

Topical standards - Governance

- ESRS G1 Governance, risk management and internal control
- ESRS G2 Business conduct

ESRS Sociaal

EFRAG consulteert vier ESRS ‘sociaal’:

- ▶ ESRS S1 Own workforce
- ▶ ESRS S2 Workers in the value chain
- ▶ ESRS S3 Affected communities
- ▶ ESRS S4 Consumers and end-users.
- ▶ Elke ESRS kent dezelfde opbouw, te weten:
 - ▶ • Objective
 - ▶ • Interaction with other ESRS
 - ▶ • Disclosure requirements
 - ▶ • Appendix met o.a. defined terms and application guidance

Voorbeeld Ahold

ESG statements SOCIAL

PROMOTE HEALTHIER EATING

We aim to make healthier eating commonplace. By making fresh, nutritious and delicious food available and affordable for everyone, we contribute to healthier communities. Our strong local brands and their broad ranges of products offer fresh inspiration every day.

Performance indicator description	2021	2020	2025 target
% of healthy own-brand food sales as a proportion of total own-brand food sales ^{1,2}	53.6%	49.8%	>55%

1 2020 data includes Peapod.

2 2021: Excluding the impact of Nutri-Score implemented in our European brands, the percentage is 50.4%.

Methodology

The healthy sales standards we used in 2016-2020 follow the Nutri-Score and *Choices* criteria for European brands and *Guiding Stars* ratings for U.S. brands. To determine if products earn a Guiding Star, the methodology uses patented algorithms designed by independent researchers, that analyze the balance of nutrients in a given food using data from nutrition labels, ingredient lists, and the USDA's National Nutrient Database. Based on this analysis, a product earns no star or one, two or three Guiding Stars. If a product earns at least one star, it is marked as a healthy product in our calculation of the performance indicator. For more information, visit the [Guiding Stars website](#). In 2021, our European brands implemented the Nutri-Score methodology, developed in France, replacing the Choices criteria. Nutri-Score uses an algorithm to identify how healthy a product is, taking into account product ingredients and nutritional values. It translates the outcome into a score ranging from A to E. If a product earns an A or a B score, it is marked as a healthy product in our calculation of the performance indicator. The impact of this change is 3.0 percentage points when compared to 2020.

Data collection and considerations

Healthier eating data is collected on a quarterly basis through product information system platforms at each brand.

Since there are some manual steps to the process, to monitor accuracy, our U.S. brands have additional controls in place and our European brands perform a verification on processed products each quarter.

GRI indicator

Own indicator: % of healthy own-brand food sales as a proportion of total own-brand food sales.

ESG topic

Healthy products.

SOCIAL COMPLIANCE

We take responsibility for minimizing the risk of poor working conditions in the production of our own-brand products. Our Standards of Engagement set minimum standards for suppliers that are designed to ensure that Ahold Delhaize has visibility into all aspects of its supply chain and meets these objectives.

Performance indicator description	2021	2020
% of production sites of own-brand products in high-risk countries audited against an acceptable standard with a valid audit report or certificate and no non-compliances on deal-breakers ¹	73%	74%

1 2021 data includes Etos

Methodology

Production sites in high-risk countries (as defined based on the amfori BSCI Countries Risk Classification) must comply with amfori and equivalent audit standards. The amfori Business Social Compliance Initiative is a non-profit organization that supports more than 1,000 international companies in the process of monitoring and improving working conditions in the global supply chain through its own auditing program.

For local production in high-risk countries (Serbia and Romania) we have a tailored approach in which the brands operate in a close relationship with suppliers, resulting in a better understanding of potential local issues. Therefore, the social compliance minimum requirements for these domestic suppliers are set at the stepping stone level and are not included in the percentage of production sites with the full compliance level.

Data collection and considerations

All production units active at the end of the reporting period are in scope for reporting. Information on product social compliance is collected from suppliers and reviewed by internal teams to ensure all audits and certifications are valid and up to date. We continuously make investments to improve data systems and accuracy of reporting.

GRI indicator

Own indicator: % of production sites of own-brand products in high-risk countries audited against an acceptable standard with a valid audit report or certificate and no non-compliances on deal-breakers.

ESG topic

Fair labor practices in our supply chains.

EU Due Diligence Directive: CSDD

- ▶ 1. Context: doel en toepassing
- ▶ 2. Hoofdpijnen
- ▶ 3. Vervolg

DOEL CSDD

- ▶ Op 23 februari jl. heeft de Europese Commissie de 'Directive on Corporate Sustainability Due Diligence' gepubliceerd.
- ▶ Schept een horizontaal kader (de keten) waarin Europese lidstaten worden verplicht om eigen corporate due diligence wetgeving aan te nemen of huidige wetgeving aan te passen.
- ▶ Daarin moeten de lidstaten bedrijven verplichten om misstanden m.b.t. mensenrechtenschendingen en milieunormenschending in de supply chains te identificeren, te voorkomen en te beperken.

Toepassingsgebied

- ▶ Bedrijven > 500 werknemers, wereldwijde omzet > 100 miljoen
- ▶ Daarnaast > 250 werknemers, netto omzet > 40 miljoen, waarvan de helft toekomstig is uit risico sectoren (textiel, olie, agri etc) , vereenvoudigde regels, 2 jaar later
- ▶ Ook voor bedrijven uit derde landen, EU omzet > 150 miljoen of als > 40 miljoen omzet in de EU in de high impact sector
- ▶ MKB vrijgesteld, maar valt via contracten wel in keten
- ▶ EU commissie: 13.000 EU bedrijven en 4.000 non EU bedrijven vallen hieronder

Doelstellingen

► De richtlijn kent vijf concrete doelstellingen:

1. Corporate Governance: verbeteren van huidige corporate governance procedures waarin risk-management en mitigerende processen m.b.t. mensenrechten en milieurisico's die voortkomen uit supply chains beter worden geïntegreerd binnen de bedrijfsstrategieën;
2. Tegengaan versnippering: waarborgen van een gelijk speelveld (i.e. tegengaan van versnippering door nationale wetgeving) en rechtszekerheid voor bedrijven en andere stakeholders m.b.t. aansprakelijkheid;
3. Bedrijfsaansprakelijkheid: vergroten van de bedrijfsaansprakelijkheid i.h.k.v. negatieve effecten en het verschaffen van samenhang en duidelijkheid van bestaande EU initiatieven en verplichtingen omtrent IMVO aan bedrijven;
4. Toegang rechtsmiddelen: verbeteren van toegang tot rechtsmiddelen voor partijen die worden geraakt door mensenrechtenschendingen en/of milieuschendingen door toedoen van een bedrijf;
5. Complementair: de richtlijn wordt als aanvulling gezien op bestaande en/of voorgestelde (Europese) maatregelen die duurzaamheidsproblemen direct aanpakken of die van toepassing zijn voor bepaalde (risico)sectoren.

Aansprakelijkheid in de CSDD

- ▶ De richtlijn voorziet een combinatie van sancties en aansprakelijkheid:
 - Directe aansprakelijkheid: personen die negatief worden getroffen door de activiteiten van een EU-bedrijf worden in staat gesteld om het bedrijf voor de rechter te dagen als het bedrijf daadwerkelijk nalatig is gebleken in het tegengaan, het voorkomen, het minimaliseren of het beëindigen van nadelige gevolgen door bedrijfsactiviteiten;
 - Indirecte aansprakelijkheid: EU-bedrijven kunnen aansprakelijk worden gesteld wanneer een leverancier, waarmee langdurig en frequent wordt samengewerkt, inbreuk pleegt op de naleving van mensenrechten en/of milieunormschending.

Kanttekeningen bij CSDD

► Rechtszekerheid

- De normen waaraan bedrijven moeten voldoen zijn te vaag geformuleerd en te breed (bijvoorbeeld: in de Annex zes pagina's van meestal overheid-tot-overheid verdragen).

► Level playing field

- Bedrijven van binnen de EU en van buiten de EU worden verschillend behandeld.

- Het voorstel introduceert nationaal toezicht en laat ruimte voor onwenselijke 'nationale koppen'.

► Uitvoerbaarheid

- Het voorstel raakt direct een beperkt aantal bedrijven, maar indirect zijn de implicaties groot (juist voor het mkb).

- Het voorstel leunt te zwaar op contractsbepalingen, beter zou het zijn het bestaande kader van de OESO Richtlijnen te volgen en sectorale samenwerking te stimuleren (bedrijven kunnen dit niet alleen).

Rol accountant

Is het wenselijk dat:

- ▶ Een ander dan een gecertificeerde accountant de niet financiële informatie valideert/ controleert?
- ▶ Er splitsing komt voor de certificering voor financiële en niet financiële informatie?

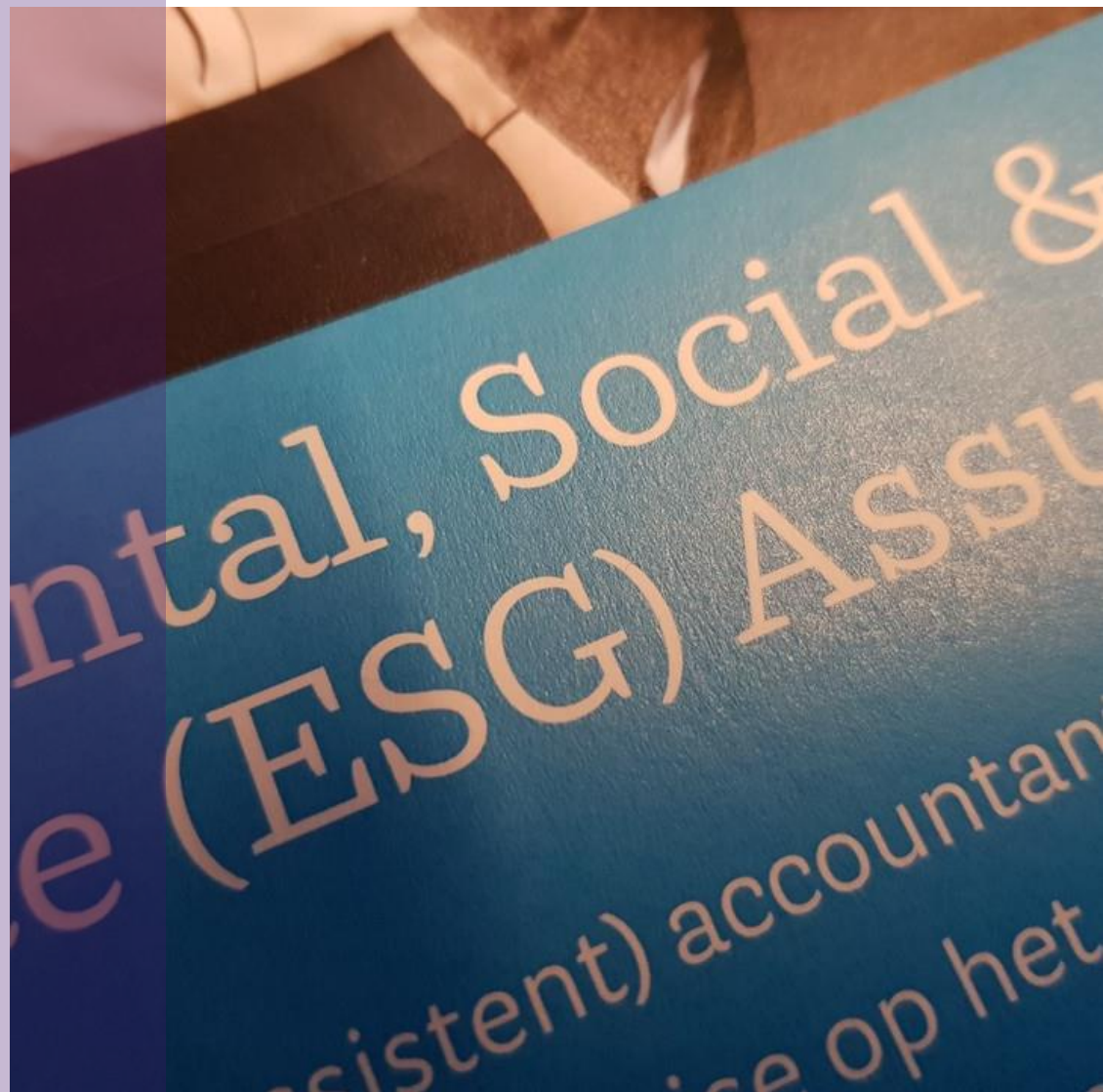
ESG in de Asset Management Sector

De aandachtspunten van de AFM

Paul van der Linden en Tessa Sprokkel

Food for thought

- Wat is de impact van de SFDR en de Taxonomieverordening op de rol van de accountant?
- Op welke wijze gaat de accountant duurzaamheid gerelateerde informatie meenemen in de Assurance verklaringen voor asset managers?
- Hoe borgt de accountant dat er voldoende kennis in huis is om duurzaamheid gerelateerde informatie te kunnen beoordelen?
- Welke andere uitdagingen brengt de ESG wetgeving met zich mee voor de accountant ten aanzien van de asset management sector?

In het nieuws

Toezichthouder: prospectussen 'duurzame' beleggingsfondsen te vaag

Beleggen Het aantal 'duurzame' beleggingsfondsen groeit snel. Maar beheerders ervan zijn nog te vaag over wat 'duurzaam' precies betekent, aldus de Autoriteit Financiële Markten.

MARKTEN
AFM maakt gehakt van 'groe
beheerders

MILIEU EN KLIMAAT
AFM gaat

MARKTEN

Groene regels: 'Zuur als de AFM veel
strenger is dan andere Euro
toezichthouder'

dit voorjaar handhaven
Europese regels

de Volkskrant

Columns & Opinie Uitgelicht Wetenschap Mensen Beter Leven Cultu

Marianne Slegers

Consumenten Professionals
Home Nieuws Producten & diensten

Columns/interviews Agenda Informatie

'Belegger wil duurzaam, maar krijgt dit meestal niet'

Geplaats op 20 april 2022

Finner, het grootste vergelijkings- en adviesplatform voor particuliere beleggers in Nederland, heeft onderzoek gedaan naar duurzaamheid bij vermogensbeheerders en hun klanten. Daaruit blijkt dat minder dan 50

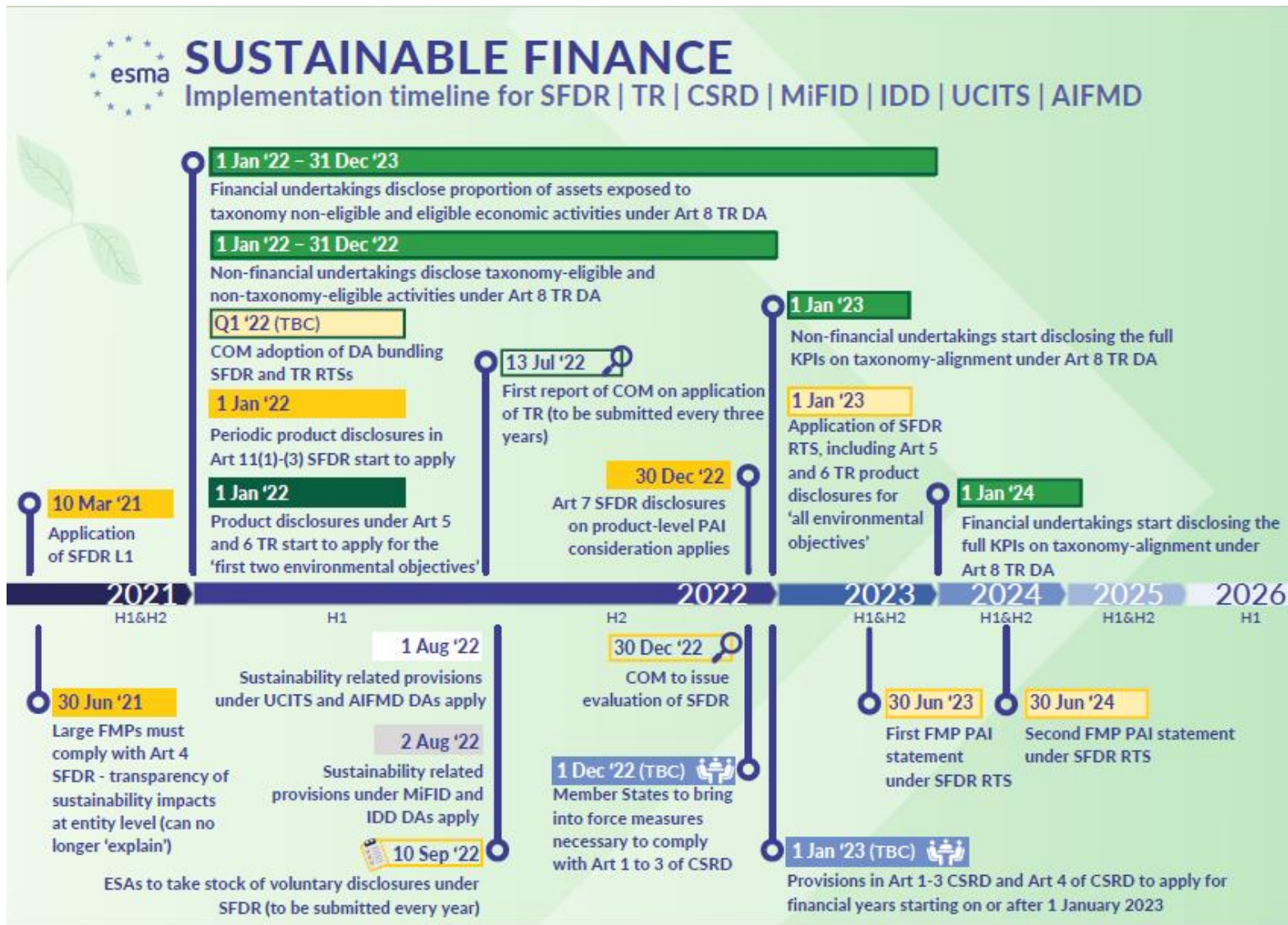
INTERVIEW LAURA VAN GEEST

Voorzitter AFM: 'Als duurzame belegger moet je goed je huiswerk doen'

Beleggingsfondsen kunnen zich gemakkelijk 'duurzaam' noemen zonder daarop te worden afgerekend. Toezichthouder AFM is niet geneigd om daar snel iets aan te veranderen, zegt voorzitter Laura van Geest. 'Er is geen standaard van wat groen is.'

Daan Ballegeer 12 april 2022, 13:00

Tijdslijn ESG wetgeving

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Waarom SFDR?

- Belangrijke rol financiële sector in transitie naar een duurzame samenleving
- Veel regelgeving om de duurzaamheidstransitie in de financiële sector te stimuleren en te leiden
- Risico's: gebrek aan (betrouwbare en vergelijkbare) informatie, greenwashing

SFDR: doelstellingen en verplichtingen

SFDR: doelstellingen

Beleggers beter informeren over duurzaamheidsrisico's

Vergelijken van producten tav duurzaamheid

Greenwashing voorkomen

SFDR: verplichtingen

Verplichte informatieverstrekking over duurzaamheidsimpact en -risico's

Indelen van producten (art 6/8/9)

Kader voor informatieverstrekking producten die duurzame kenmerken promoten (art 8) of met duurzame beleggingen tot doel (art 9)

SFDR en de AFM

Betrokken AFM afdelingen

Afdeling	Toezichtsgebied
SBI	Beïnvloeden duurzaamheidwet- en regelgeving (nationaal en Europees) en interne coördinatie
AM	Integere en beheerste bedrijfsvoering ten aanzien van de klantgelden (de fondsen/individuele beleggingen van klanten cq de assets under management) van beheerders en beleggingsondernemingen als ook transparantie naar klanten
LSR	Informatieverstrekking niet-professionele beleggers
V&P	Informatieverstrekking pensioen- en verzekeringsproducten

SFDR en de afdeling Asset Management

Activiteiten afdeling Asset Management

2018	• Start dialoog met vermogensbeheersector over duurzaam beleggen
2020	• Sectorbrief met handvatten voor implementatie aankomende wetgeving• Blijvend aandacht gevraagd voor duurzaamheidswetgeving, m.n. SFDR
2021	• Uitvraag en onderzoek naar naleving SFDR door beheerders
2022	• Onderzoek naar ESG risicobeheersing en integratie in beleggingsbeleid• Uitvraag naar naleving SFDR door beheerders - vervolg

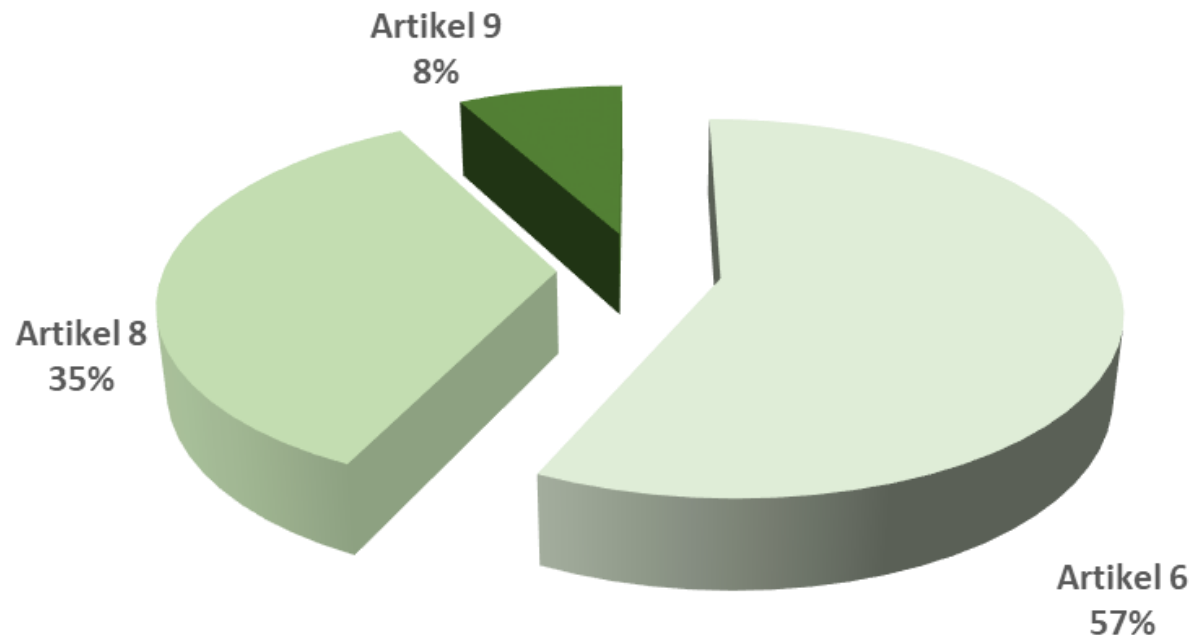
SFDR en de afdeling Asset Management

Onderzoek naleving SFDR door beheerders Q3 2021

100 beheerders
Ongeveer 1250 (sub)fondsen
AUM > EUR 1.000 Mrd

** Alle fondsen hadden hun prospectus aangepast of aangegeven dat hun prospectus al voldeed aan de SFDR*

** Aandeel artikel 9 fondsen hoger dan verwacht*

SFDR en de afdeling Asset Management

Resultaten onderzoek Q3 2021

- Beleggingsfondsen kunnen beleggers beter informeren over duurzaamheid
 - Integratie duurzaamheidsrisico's
 - Waarschijnlijk effect van duurzaamheidsrisico's op het rendement
 - Meer gedetailleerd en specifiek
- AFM stelt vraagtekens bij de duurzaamheidsclassificaties
 - Ontbreken informatie over duurzame kenmerken (artikel 8 SFDR)
 - Beschreven doelstelling laat ruimte voor niet-duurzame beleggingen (artikel 9 SFDR)

SFDR en de afdeling Asset Management

Twee voorbeelden van informatieverstrekking door producten onder artikel 9 SFDR

A fund *aims to invest* in entities that *pursue* sustainable governance (..) The fund *aims to* have a lower carbon footprint than the (*non-sustainable*) index.

The fund excludes entities that are involved in *controversial activities*.

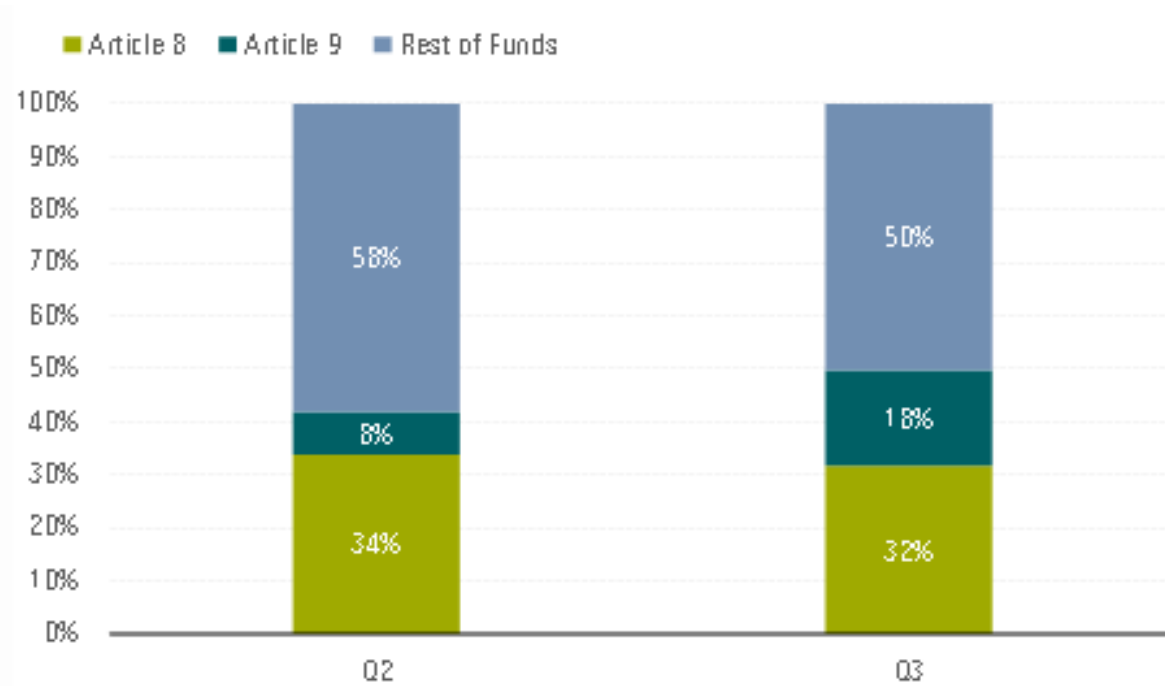

A fund *invests* in companies that *actively contribute* to achieve social goals and sustainable practices in the field of good governance.

The fund excludes entities that *seriously deviate from the achievement of sustainability goals* in the field of environment and social development formulated by the manager.

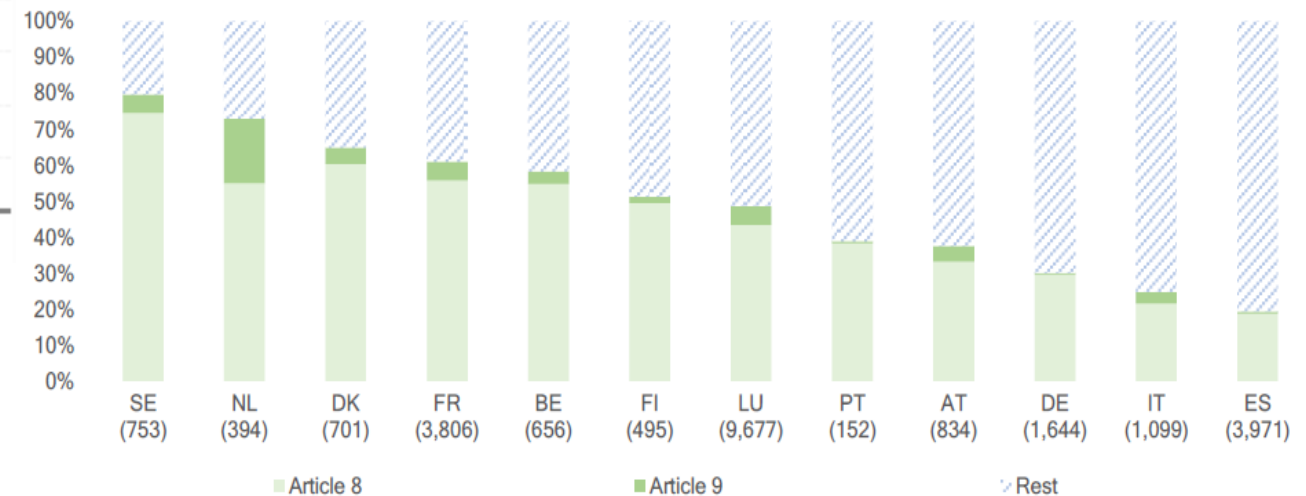
SFDR en de Asset Management Sector

Groei in artikel 9 SFDR

Bron: Morningstar

Share of Article 8 or 9 funds in total assets by domicile

Bron: ESMA

Taxonomy Regulation (TR)

TR: Criteria linken aan zes milieudoelstellingen

Rapportage
vanaf 2022

1. Mitigatie van
klimaatverandering*

2. Adaptatie aan
klimaatverandering*

3. Duurzaam gebruik en
bescherming van water en
marine hulpbronnen

4. Transitie naar een
circulaire economie

5. Preventie en bestrijding
van verontreiniging

6. Bescherming en herstel
van biodiversiteit en
ecosystemen

Rapportage
vanaf 2023

Een
economische
activiteit is
**ecologisch
duurzaam**
wanneer:

Deze **substantieel
bijdraagt (substantial
contribution – SC)** aan
één of meer van de
milieudoelstellingen

Deze **geen aanzienlijke
schade berokkent (do no
significant harm – DNSH)**
aan de overige
milieudoelstellingen

In **technische screeningcriteria** is uitgewerkt wanneer er
sprake is van **SC** en **DNSH** voor elke economische
activiteit (onderverdeeld in 70 activiteiten).

Deze wordt verricht
**met inachtneming
van sociale
minimumgaranties**
op gebied van
**maatschappelijk
verantwoord
ondernemen**

TR vs SFDR voor asset managers

Doelstellingen TR

- Informatie verschaffing over ecologische duurzaamheid van economische activiteiten
- Voorkomen van 'greenwashing'

Doelstellingen SFDR

- Informatie verschaffing over duurzaamheid van beleggingen
- Voorkomen van 'greenwashing'

TR rapportage

- gerelateerd aan producten of activiteiten in lijn met de TR
- Vanaf 1 Januari 2022 voldoen aan 'Level 1' wetgeving
- Vanaf 1 januari 2023 voldoen aan 'Level 2' wetgeving

SFDR rapportage

- op entiteit en product niveau
- Informatieverstrekking over duurzaamheid risico's en principal adverse impacts

ESG informatie verstrekking

Welke informatie is relevant voor de accountant

SFDR

- SFDR artikelen 6 t/m 9:
Informatie mbt duurzaamheidsrisico's en duurzaamheidskenmerken van product:
– in prospectus
- SFDR artikel 11:
Informatie gerelateerd aan artikel 8 en 9 SFDR
- in jaarverslag

TR

- TR artikelen 5 t/m 7:
Percentage investeringen in lijn met TR:
- In jaarverslag
- Negatieve bevestiging (disclaimer)

Vragen?

Autoriteit Financiële Markten
Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam

Telefoon: 020 797 2000
www.afm.nl

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Pauze

Amsterdam, 19 mei 2022

Good Practice

Integratie van klimaatgerelateerde en milieurisico's in het risicomanagement van beleggingsondernemingen, beheerders van instellingen voor collectieve belegging in effecten en beleggingsinstellingen

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoud

Inleiding klimaat- en milieugerelateerde risico's

Relevante wet- en regelgeving

Overzicht Good Practices

Feedbackstatement / consultatie

Verwachtingen accountants

Klimaat- en milieurisico's zijn bron van financiële risico's

Risicokanaal	Sub-type	Marktrisico	Operationeel risico	Andere risico's
Fysiek	 Chronisch	Ernstige klimaat- en milieugebeurtenissen kunnen resulteren in waardeverlies van beleggingen en kunnen de volatiliteit verhogen op bijvoorbeeld grondstoffenmarkt.	Ernstige klimaat- en milieugebeurtenissen kunnen onder meer panden, datacenters en operaties van een boei beschadigen.	Ernstige klimaat- en milieugebeurtenissen, die tot macro-economische schokken leiden, kunnen liquiditeitsrisico's vergroten.
	 Acuut			
Transitie	 Beleid	Nieuw klimaat- en milieubeleid, nieuwe technologieën en veranderend marktsentiment kunnen resulteren in stranded assets bij CO ₂ -intensieve industrieën die op hun beurt weer leiden tot een abrupte prijsherziening op bijvoorbeeld aandelen- en/of obligatiemarkten.	Nieuw klimaat- en milieubeleid, nieuwe technologieën en veranderend marktsentiment kunnen leiden tot daling van de vraag naar diensten en daarmee ook de inkomsten van een boei, omdat zij niet kan voldoen aan de gestelde eisen.	Nieuw klimaat- en milieubeleid, nieuwe technologieën en veranderend marktsentiment kunnen de negatieve impact van <i>greenwashing</i> op het bedrijfsmodel vergroten met reputatieschade en claims tot gevolg.
	 Technologie			
	 Consumenten- en marktsentiment			

Relevante wet- en regelgeving

- Prudentieel raamwerk BO's: IFR/IFD
- Beheerders: AIFMD/ICBE
- → Bobi's moeten beschikken over een adequaat risicobeheersingsbeleid
- artikel 3:17 van de Wft jo 24a of 24a1 van het Bpr: bobi's dienen te beschikken over solide, doeltreffende en allesomvattende strategieën en procedures om continu te zorgen dat de hoogte, samenstelling en verdeling van het toetsingsvermogen en de liquide activa aansluiten op de omvang en de aard van de risico's, waaraan zij kunnen blootstaan en die zij voor anderen kunnen inhouden (d.w.z. Internal Capital & Liquidity Adequacy Assessment Process (ICLAAP))

Good practices op vier thema's

- Strategie & bedrijfsmodel
 - Verdiepen partnership door opleiding klanten
 - klimaatdoelstellingen formuleren op verzoek klanten
 - ESG-parameters meenemen bij SAA-beslissingen
- Governance
 - Aanstellen duurzaamheidsmanager of dedicated ESG-raad

Good practices op vier thema's

- Risicomanagement
 - Identificatie: in kaart brengen fysieke klimaatrisico's
 - Beoordeling: scenario-analyse als onderdeel ICLAAP
 - Mitigatie: concentratielimieten of uitsluitingen in de portefeuillesamenstelling
 - Monitoring: CO₂-uitstoot meten op kwartaalbasis meten
- Informatieverschaffing
 - Rapportage volgens TFCD raamwerk

Samenvatting consultatie

- Verhelderen rol AFM/DNB
- Toepasselijkheid art 3:17 Wft voor beleggingsondernemingen
- Timing
- Proportionaliteit

Vragen?

IFR/IFD en de accountant

Joris Ottow, 19 mei 2022

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Programma

1. Inleiding
2. Geconsolideerd toezicht
3. ICLAAP/SREP & ATM
4. Rol interne accountant
5. Rol externe accountant
6. Openbaarmakingsverplichtingen

Inleiding

Inleiding

- **Instellingen:**
 - Beleggingsonderneming: voor eigen rekening of voor rekening van derden (MiFID)
 - Beheerder met MiFID-diensten (AIFMD / UCITS)
- **AFM is de vergunningverlener en tevens primaire toezichthouder**
- **DNB houdt prudentieel toezicht (op de vergunninghouder) en geconsolideerd toezicht (op de beleggingsholding)**
- **Verdeling toezicht wordt niet gewijzigd door IFR/IFD**
- **Toepassing**
 - IFR: per 26 juni 2021
 - IFD: per 19 oktober 2021
 - EBA SREP richtsnoeren: vanaf 2022

Geconsolideerd toezicht

Geconsolideerd toezicht (I)

- **Geconsolideerd toezicht** *Art. 7 IFR*
 - Ook prudentieel toezicht op holding-niveau
 - De beleggingsholding komt onder toezicht te staan
 - Geconsolideerd prudentieel toezicht op het hoogste niveau (in de EU)
 - In beginsel houdt DNB geconsolideerd toezicht als holding in NL zit
- **Eisen**
 - Kapitaaleisen (minimum eigen vermogen, vastekosteneis, K-factoren)
 - Liquiditeitseis
 - Rapportageverplichting en openbaarmakingsverplichtingen
 - Toetsing beleidsbepalers

Tenzij 'Groepskapitaalttest': Gesimplificeerd geconsolideerd toezichtraamwerk bedoeld voor simpele en niet complexe groepsstructuren. Alleen met goedkeuring van DNB

Geconsolideerd toezicht (II)

- **Stappenplan**

- i. Is sprake van een (indirect) meerderheidsaandeelhouder (een belang groter dan 50%)?
- ii. Is de meerderheidsaandeelhouder een rechtspersoon?
- iii. Is de meerderheidsaandeelhouder (lees: holding) een kredietinstelling, beleggingsonderneming of zuivere industriële holding? Ja: dan geen beleggingsholding (wellicht een moederbeleggingsonderneming)
- iv. Heeft de holding meerdere dochterondernemingen? Nee: dan beleggingsholding. Ja: dan volgende stap
- v. Zijn de activiteiten van de holding voor meer dan 50% gerelateerd aan activiteiten van beleggingsondernemingen en financiële instellingen (zie hieronder de toelichting ter bepaling of sprake is van een financiële instelling en/of sprake is van hoofdwerkzaamheid)? Kijk naar omzet, balanstotaal, aantal werknemers, etc.

ICLAAP / SREP & ATM

ICLAAP / SREP & ATM (I)

- **ICLAAP** *Art. 24 IFD*
 - ICLAAP = *Internal Capital and Liquidity Adequacy Assessment Process*
 - Inhoud van het ICLAAP verandert verder niet: het blijft een assessment van alle risico's van de onderneming, afwikkeling en stress in verhouding tot het aanwezig kapitaal en liquiditeit
 - Zowel solo als geconsolideerd
- **SREP** *Art. 36-42 IFD*
 - Aanvullende vereisten
 - Bijvoorbeeld pijler 2-kapitaalsopslag
 - EBA & ESMA SREP richtsnoer & pijler 2-kapitaal
- **Beleidsstandpunt DNB**
 - Alle beleggingsondernemingen passen ICLAAP toe, met uitzondering van klasse 3 beleggingsondernemingen die uitsluitend een beleggingsdienst 'doorgeven orders' of 'advies' verrichten
 - Hierbij wordt ook proportionaliteit in acht genomen, dat wil zeggen dat de toegepaste ICLAAP passend en evenredig is ten opzichte van de aard, de omvang en de complexiteit van de activiteiten van de betrokken beleggingsonderneming

ICLAAP / SREP & ATM (II)

- **Implementatie SREP richtsnoeren en ATM**
 - Meer datagedreven toezicht
 - Datakwaliteit
 - ATM = actualisering toezichtmethodologie van DNB
- **Uitvragen**
 - Risicogebieden die niet uit de rapportages te halen zijn
- **Samenwerking met de AFM**

Rol interne accountant

Rol interne accountant

- **Nieuwe rapportagetemplates**

- EBA: IFREP
- DNB: FINREP

- **IFD**

- Governance
- Risk: ook instellen van een risicocomité dat wordt gevormd door RvC-leden
- Beloningen
- Publicatieverplichtingen

- **ICLAAP-proces**

- Audit ICLAAP-document

Rol externe accountant

Rol externe accountant

- **Aandacht voor nieuwe kapitaaleisen**
 - Klasse-indeling beleggingsonderneming (zie bijlage)
 - Berekening VKE
 - Berekening K-factoren
- **Aandacht voor de liquiditeitseis**
 - Liquiditeitsprognose
 - Kwalificerende assets
- **Geconsolideerd toezicht**
 - Wel/geen geconsolideerd toezicht
 - Toetsing functionarissen holding
 - Periodieke rapportage
- **Aanpassing interne processen aan IFR/IFD**
 - Update ICLAAP naar IFR/IFD
- **Openbaarmakingsverplichtingen**
- **Verplichte melding door de accountant aan DNB: artikel 3:88 Wft**

Openbaarmakingsverplichtingen

Openbaarmakingsverplichtingen

- **Publicatie bepaalde informatie jaarlijks tegelijk met de publicatie van de jaarrekening**
- **Klasse 2 beleggingsondernemingen**
 - Bijvoorbeeld: governance, beloningen, beleggingsbeleid
 - Zie bijlage
- **Klasse 3 beleggingsondernemingen die AT1-instrumenten uitgeven**
 - Risicobeheer, toetsingsvermogen en eigenvermogensvereisten
- **Gedetailleerde uitwerking in de bijlage**
- **Country-by-country rapportage (artikel 27 IFD)**
 - Let ook op het tweede lid waar een controleverplichting in is opgenomen

Vragen?

Openbaarmakingsverplichtingen (IFR)

Wie?	Wat?	Wanneer?
Klasse 2- beleggingsondernemingen	Alle genoemde informatie in Deel 6	Op dezelfde datum als die waarop zij hun jaarlijkse financiële overzichten bekendmaken.
Klasse 3- beleggingsondernemingen die AT 1-instrumenten uitgeven	De informatie genoemd in artikelen 47, 49 en 50 IFR	Op dezelfde datum als die waarop zij hun jaarlijkse financiële overzichten bekendmaken.
Beleggingsondernemingen die niet langer voldoen aan de voorwaarde voor Klasse 3- beleggingsondernemingen	Alle genoemde informatie in Deel 6	Vanaf het boekjaar, volgend op het boekjaar waarin zij niet langer aan de voorwaarden voor Klasse 3 voldoet.

Informatie in Deel 6 IFR

Art. 47 IFR

- Doelstellingen en beleidslijnen inzake risicobeheer

Art. 48 IFR

- Governance

Art. 49 IFR

- Eigen vermogen (toetsingsvermogen)

Art. 50 IFR

- Eigenvermogensvereisten

Art. 51 IFR

- Beloningsbeleid en beloningspraktijken

Art. 52 IFR

- Beleggingsbeleid

Art. 53 IFR

- Ecologische, sociale en governancerisico's

Externe verslaggeving (IFD)

Wie?

- Beleggingsondernemingen met een bijkantoor of dochteronderneming in een andere lidstaat of derde land dan waar de vergunning van de beleggingsonderneming werd verleend, waarvan de dochteronderneming als financiële instelling (zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, punt 26, CRR) kwalificeert.

Wat?

- De volgende informatie, uitgesplitst naar lidstaat en derde land:
- (a) De benaming, de aard van de activiteiten en de locatie van de dochterondernemingen en bijkantoren; (b) de omzet; (c) het aantal werknemers in FTE; (d) de winst of het verlies vóór belasting; (e) de belasting over winst of verlies; en (f) de ontvangen overheidssubsidies

Wanneer?

- Jaarlijks

Hoe?

- Indien mogelijk: als bijlage bij de jaarlijkse financiële overzichten*; of
- Voor zover van toepassing: als bijlage bij de geconsolideerde financiële overzichten van de beleggingsonderneming

Bijlage: Klasse-indeling beleggingsondernemingen (I)

Class 1

BO met 1) HER, en/of 2) underwriting & consolidated assets > € 30 mld.
BO moet bankvergunning aanvragen en valt volledig onder CRR & SSM

Class 1a

BO met 1) HER, en/of 2) underwriting & consolidated assets > € 15, < € 30 mld.
BO valt volledig onder CRR

Opt-in Class 1a

Indien BO onderdeel is van bankengroep mogen zij verzoeken om onder CRR regels te blijven

Class 1b

BO met 1) HER, en/of 2) underwriting & consolidated assets > € 5 mld.
DNB mag kiezen om CRR toe te passen

Bijlage: Klasse-indeling beleggingsondernemingen (II)

Class 2

BO's die geen Class 1 of 3 zijn

Class 3

- (a) AUM is less than € 1,2 billion;
- (b) COH is less than either:
 - (i) € 100 million/day for cash trades; or
 - (ii) € 1 billion/day for derivatives;
- (c) ASA is zero;
- (d) CMH is zero;
- (e) DTF is zero;
- (f) NPR or CMG is zero;
- (g) TCD is zero;
- (h) the *on- and off*-balance sheet total of the IF is less than € 100 million;
- (i) the total annual gross revenue from investment services and activities of the IF is less than € 30 million.

SFDR

Dr. Gerrit Jan van den Brink RA

Agenda

- Introduction
- Example Real Estate Fund
- Impact on risk management activities
- Conclusion

De EU Green Deal werkt via de financieringskant

- Banken, Asset manager en andere financierende organisaties moeten zelf ESG-doelstellingen voor hun producten en portefeuilles financieren
- Financiers zijn voor de realisatie van hun doelstellingen vooral afhankelijk van de ESG-gerelateerde aanpassingen door hun cliënten
- De ECB is niet tevreden over de stand eind 2020 (Handelsblatt 14.03.22). Transparantie over de omgang met ESG-risico's in de strategie van banken ligt onder 30%. Geen bank (n=109) vervult de transparantie-eisen volledig.
- De ECB heeft voor de grote banken een stress test opgezet, die in de periode van maart tot juli 2022 wordt uitgevoerd.
- Asset Managers delen hun fonds in drie categorieën in. Ook hier zijn zij afhankelijk van de ondernemingen waarin wordt belegd.

Financiers veranderen hun houding door nieuwe ESG eisen

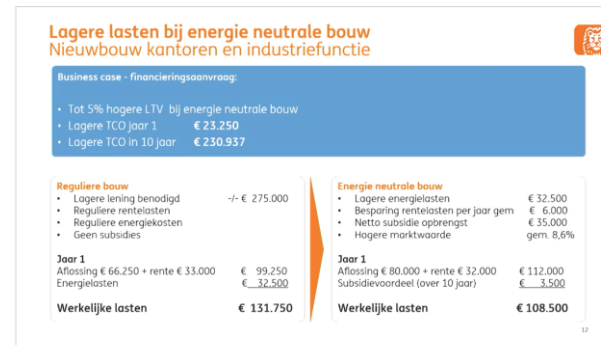

28 oktober 2021 11:05
Laatste update: 28 oktober 2021 11:20

540 NUJij-reacties

Webinar 8 maart 2021

Aan tafel zitten Martin van den Hemel (Directie Advies Zakelijk), Robbert

Source: https://www.ing.nl/zakelijk/intermediair-zakelijk/evenement/webinar_financieringsbeleid_bedrijfspannen_en_verduurzaming.html

Financiers doorleven een steile learning curve:

- Nieuwe technologie
- Nieuwe processen

Duurzaam vastgoed is al lang geen hype meer. Integendeel: duurzaamheid is juist steeds vaker de norm. Dit komt onder andere door regelgeving, maar ook doordat niet-duurzaam vastgoed op termijn moeilijker te financieren wordt. Zo moeten kantoren in 2023 minimaal een energielabel C hebben. Als dat niet het geval is, kan het kantoor niet meer worden verhuurd en zal een bank niet meer willen financieren. Energiebesparende maatregelen nemen is daarmee niet alleen goed voor gebruikers en het klimaat, maar ook

Source: <https://www.rabobank.nl/kennis/d011144530-heb-jij-al-een-duurzaam-kantoor>

TFCDD Scenario-Assumptions

Scenario assumptions

1.5°C scenario
realisation is
getting less
likely every day

	Transition risks	Physical risks
1.5°C scenario	<ul style="list-style-type: none"> • More international and national climate policies to limit emissions, including carbon pricing mechanisms. • Significant changes in the energy mix and infrastructure. • New green technologies. 	<ul style="list-style-type: none"> • Some physical risks, with a small increase in frequency and severity. • Increased temperature and changes in wind patterns leading to increased wildfire. • Changes to weather patterns leading to more frequent drought and floods.
4°C scenario	<ul style="list-style-type: none"> • Some international and national climate policies now, but likely to lead to “disorderly” and rapid introduction of policies in the future. • Slower changes to the energy mix and infrastructure. • Price of raw materials increases. 	<ul style="list-style-type: none"> • Significant physical risks, with increased frequency and severity. • Reduction in crop yields from extreme temperatures. • Sea level rise of above 0.50m leading to more significant flooding and storm surges in coastal areas.

Sustainable Regulation in Europe takes shape

EU-Taxonomy

A European classification system for sustainable activities:

The EU taxonomy provides a regulatory framework for identifying economic activities that are considered sustainable. To be considered sustainable, an economic activity must make a significant contribution to one of the six environmental objectives and must not significantly impair any of the other five objectives. At the same time, it must meet minimum guarantees for social and governance issues.

SFDR

The EU SFDR requires specific firm-level disclosures from asset managers and investment advisers:

The EU SFDR requires specific firm-level disclosures from asset managers and investment advisers regarding how they address two key considerations: Sustainability Risks and Principal Adverse Impacts. In addition, the EU SFDR aims to help investors to choose between products by classifying funds into three distinct categories, according to the degree to which sustainability is a consideration. Binding investment criteria with specific disclosures are also required for each category. These categories align to Articles 6, 8 and 9 within the EU SFDR.

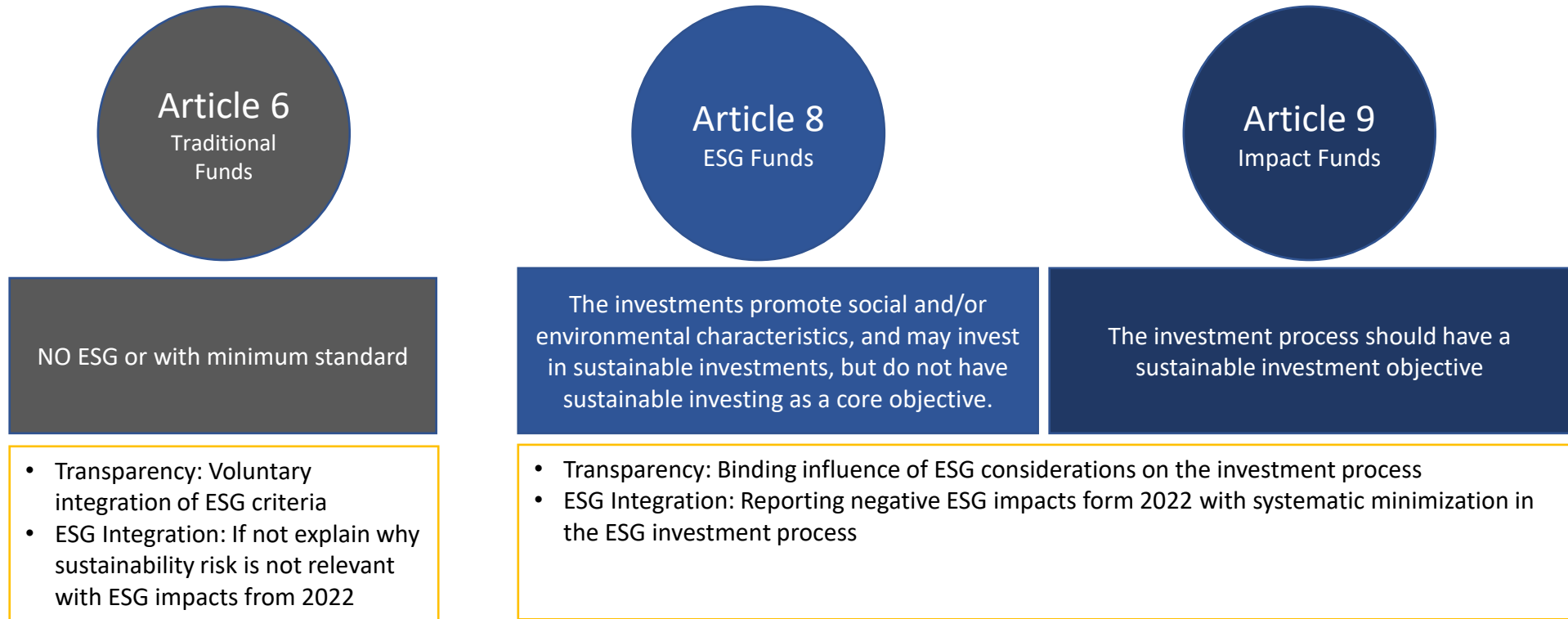
CSRD

CSRD proposed to replace the NFRD from 2023 onwards:

The existing Directive 2014/95 / EU defines the rules for the disclosure of non-financial information and information on diversity for large companies. The current revision of the NFRD should increase the number of regulated companies from the current 11,600 to more than 49,000 companies, which account for more than 75 percent of the total turnover of EU companies.

SFDR Level 1

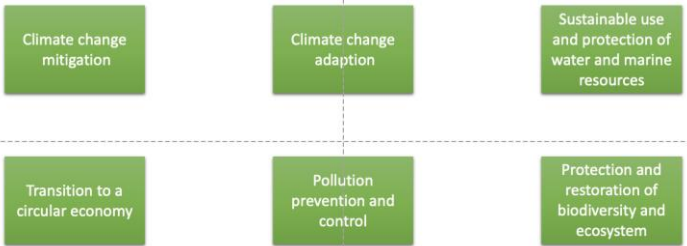
The first stage ("Level 1") of the SFDR has been in force since **March 10, 2021**. According to it, the fund companies have to classify their funds into one of three categories. If funds are classified under Article 8 or 9, investors can be sure that they are investing sustainably within the meaning of the SFDR. The way in which ESG considerations are integrated into the investment process is published by the fund companies.

Source: Fidelity and JPM

What makes a fund “green”?

1. In line with the taxonomy

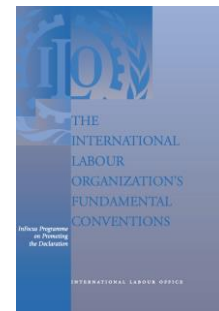
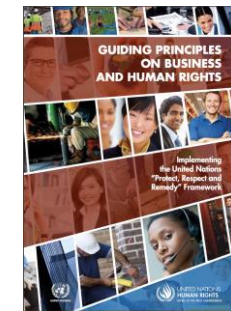
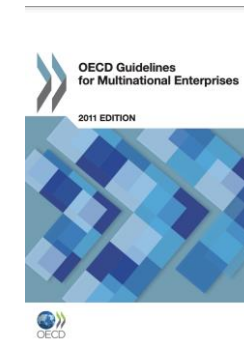

2. No “do not significantly harm” factors

3. Minimum Safeguards

- OECD Guidelines for Multinational Enterprises
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights including the principles and rights set out in the eight fundamental conventions identified in the declaration of the ILO

EU Taxonomy: 6 environmental objectives

Climate change
mitigation

Climate change
adaption

Sustainable use
and protection of
water and marine
resources

Transition to a
circular economy

Pollution
prevention and
control

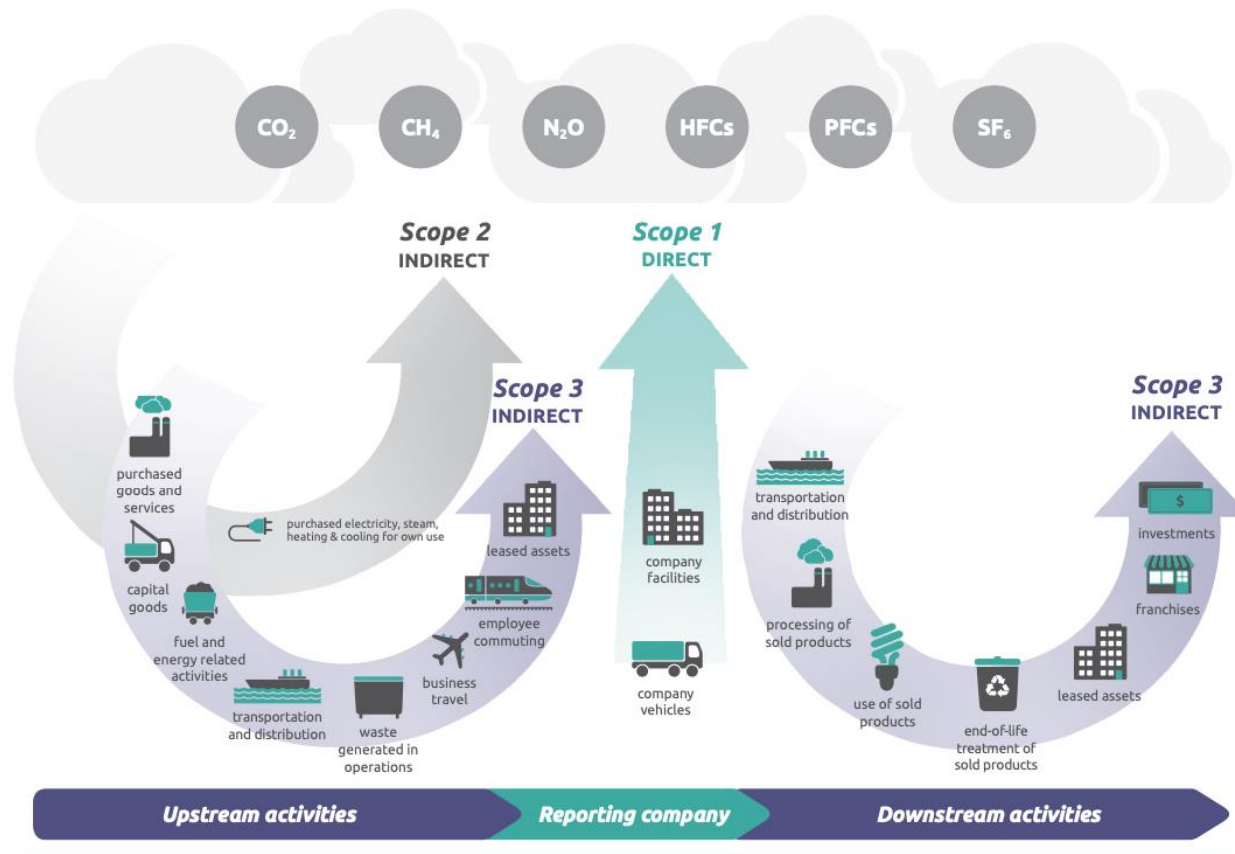
Protection and
restoration of
biodiversity and
ecosystem

- Adaption and mitigation objectives available since June 4, 2021
- Other objectives are expected in the first half on 2022

Source: Platform on Sustainable Finance: Technical Working Group, p. 9

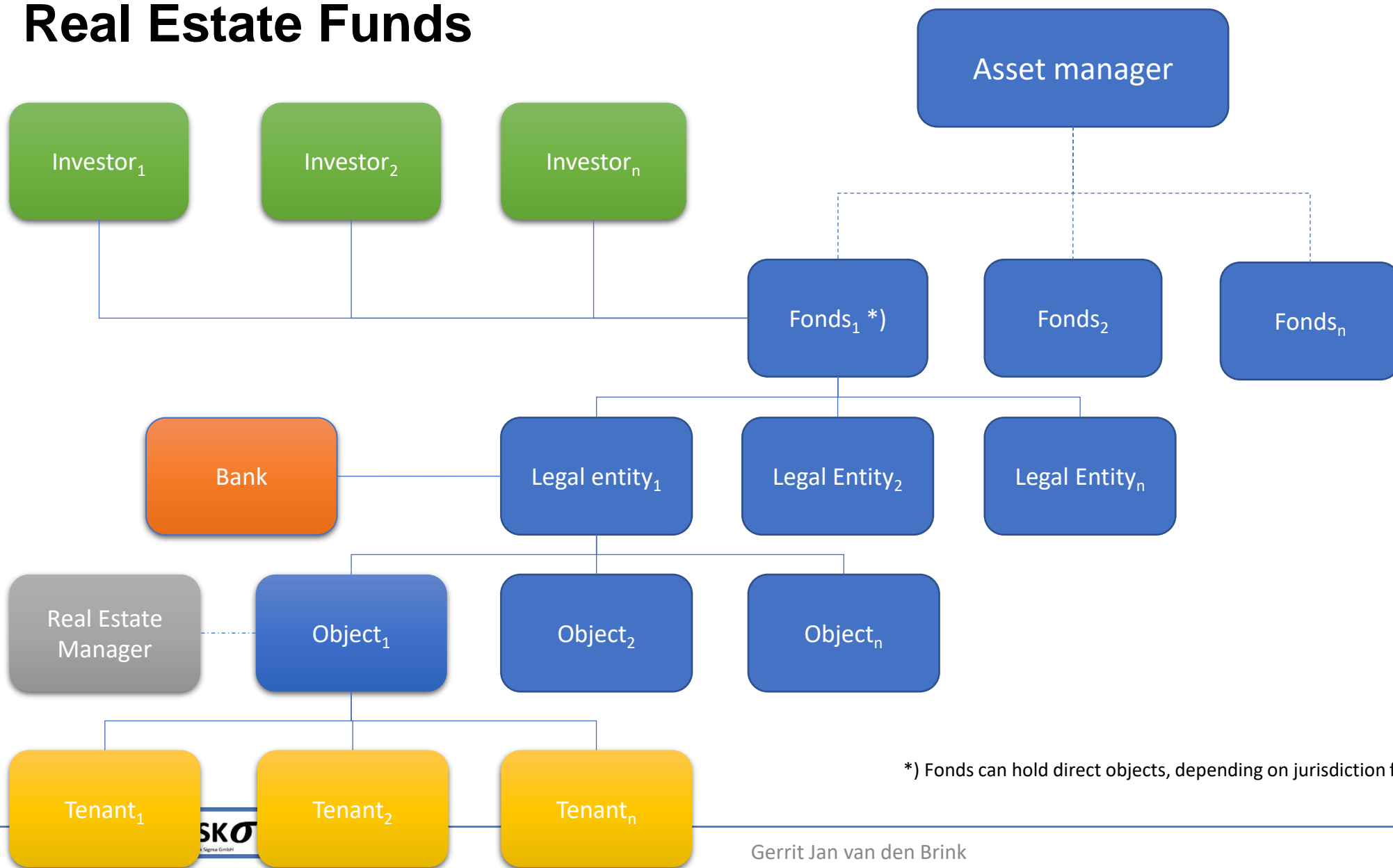
GHG-Emissie is de belangrijkste component. Voor financiers scope 3

Figure [1.1] Overview of GHG Protocol scopes and emissions across the value chain

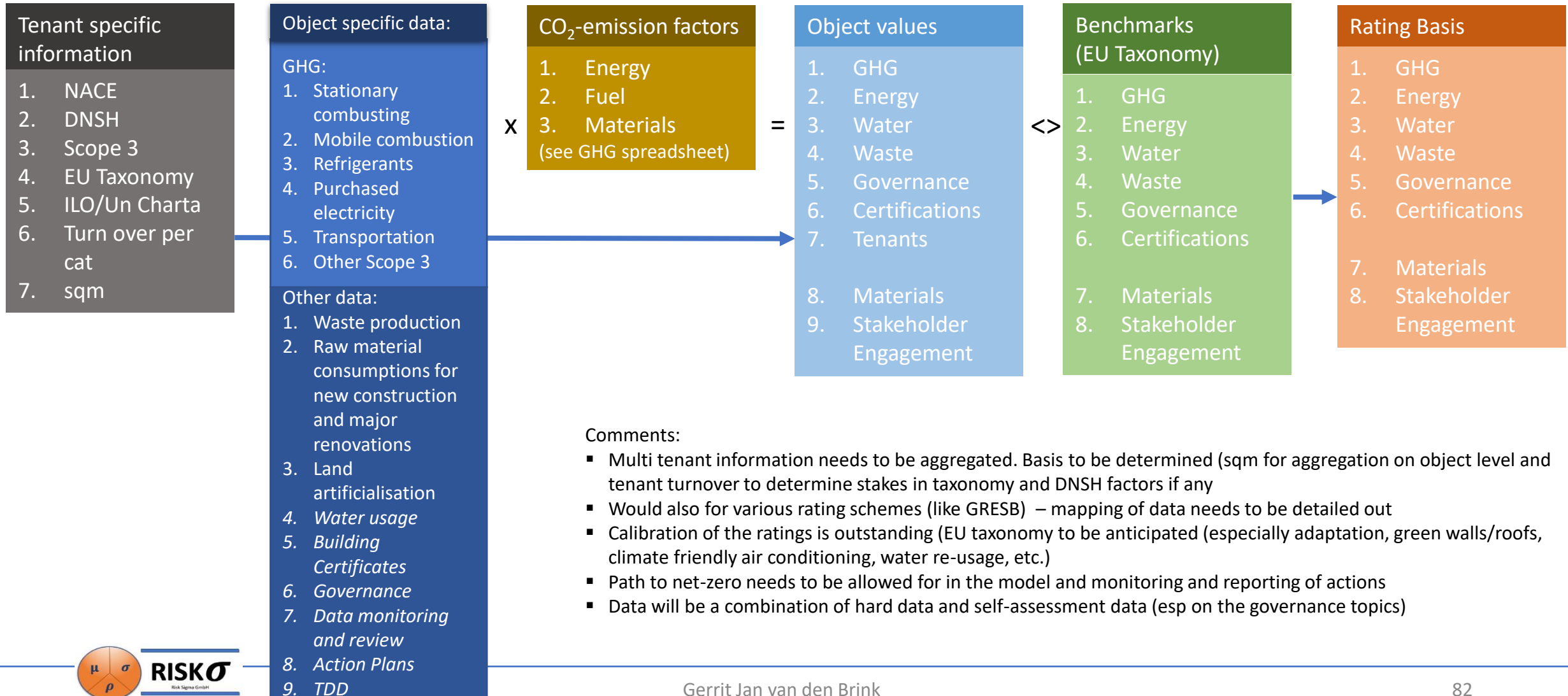
- De scope 3 elementen bevatten de emissies die voor of na de uitstoot in de eigen onderneming plaatsvinden
- De uitstoot wordt aan de financiering gelinked.

SFDR relevant structure Real Estate Funds

*) Fonds can hold direct objects, depending on jurisdiction funds holds 4+ objects

I Process object level (data points are explanatory)

II Process rating on object level (data points are explanatory)

Rating Basis	
1.	GHG
2.	Energy
3.	Water
4.	Waste
5.	Governance
6.	Certifications
7.	Materials
8.	Stakeholder Engagement

X

Section	E	S	G
Governance	0%	35%	65%
Performance	89%	11%	0%
Development	73%	21%	6%

=

Object Rating

Comments:

- Weighting factors for each section are derived from GRESB method. Would suggest to allow for flexible weighting including own weighting factors (System should be agnostic to methodology)
- Rating calibration on 100 points scale
- Look-through possibility to rating basis and data is mandatory

III Process rating on fund level (data points are explanatory)

Client Rating
Client Rating
Object Rating

- Fund Information
1. Management:
 1. Leadership
 2. Policies
 3. Reporting
 4. Risk Management
 5. Stakeholder Engagement

X

Section	E	S	G
Governance	0%	35%	65%
Performance	89%	11%	0%
Development	73%	21%	6%

=

Fund Rating

Comments:

- Fund information is mainly focussed on governance
- Fund needs to take the hurdle rate of 75% of total investments in green objects to be green
- If the fund is declared “promoting green” the fund needs monitoring possibilities on the “path-to-green” actions per object
- Monitoring of changes in the tenant pool is mandatory to, since this might change the profile of the object or gives rise to reputational risk
- Look though on object detail level is mandatory

Impact for risk management activities (not exhaustive)

Data poverty

Unclear requirements

Potential changes can cause loss of SFDR Fund status (Operational Risk)

Missed actions can cause loss of the SFDR Fund status (Operational Risk)

Increased reputational risk

Increased difficulties to finance objects which energy labels C -

Timelines might be under pressure due to global warming

Liquidity strain due to information gaps

Conclusions

1.

The climate risk is not under control: adaptability becomes key

2.

Regulation starts to loose itself in the detail, which is increasing operational risk for asset managers significantly

3.

Good initiatives need support:

1. Financiers need a comprehensive training and solid information basis
2. Some state guarantee back up might enhance financing
3. We need to learn to be lucky in a less material way.

Tel: +49.176.5378 8522
gjvdbrink@risigma.de

Gerrit Jan van den Brink is eigenaar van Risk Sigma GmbH een consultancy company op het gebied van Risicomanagement, ESG, Compliance en Data. Hij benadert de vraagstukken vooral vanuit een strategisch perspectief begeleidt executive managers in alle 3 Lines of Defence bij het oplossen van strategische en tactische vraagstukken. Daarnaast helpt hij organisaties bij de implementatie van efficiënte risk management en control frameworks.

Gerrit Jan heeft in de afgelopen 34 jaar veel ervaringen als CRO, CFO, Operations Director en Auditor kunnen opdoen. Daarnaast heeft hij een aantal jaren als consultant gewerkt. Eén van zijn aandachtspunten is het verankeren van risicomanagement in de eerste lijn als een houding, die een evenwichtige balans tussen effectiviteit, efficiency en risicobewustzijn tot gevolg heeft.

Naast zijn rol als consultant is Gerrit Jan verbonden aan de Goethe Business School, de Goethe Universiteit, de Vrije Universiteit (RFMI opleiding), het Actuarieel Instituut en de Haagse Hogeschool waar hij de thema's risicomanagement, compliance, strategie, corporate governance, cyber security en de beheersing van AI ondersteunde omgevingen invult.

Gerrit Jan heeft een passie voor het overdragen van kennis en kunde vooral ook aan jonge mensen die het brede vakgebied van Risk & Compliance willen begrijpen en omzetten in de meest verschillende functies.

Gerrit Jan is gepromoveerd aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en is Registeraccountant.

Stellingen bij duurzaamheidsontwikkelingen

- A. Het door de AFM handhaven op duurzaamheid is een must omdat er anders te weinig van terecht komt
- B. Het op eenzelfde kwaliteitsniveau krijgen van financiële en niet financiële informatie vergt meer dan 10 jaar
- C. Accountants moeten aan de hand van de normen de (duurzaamheids)verslaggeving controleren, ze moeten zich niet mengen in het opstellen van de normen
- D. Accountants moeten zich ook bemoeien met de implementatie van duurzaamheid in de planning en control cyclus
- E. Het volledig naleven van alle wet- en regelgeving rond duurzaamheid gaat vele jaren duren

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Bedankt voor uw aandacht

Amsterdam, 19 mei 2022